

اختلاف نظر در شماره آیات قرآنی:

برخی تعداد آیات قرآن را ۶۶۶۶ آیه و برخی کمتر و یا بیشتر شمرده‌اند. آنچه مسلم است این که تعداد آیات قرآن از ۶۰۰۰ اندکی بیشتر است.

علت اختلاف در شماره کلمات قرآن:

گفته‌اند کلمه حقیقت، مجاز و رسمی داشته و نیز برخی کلمات فرضی و تقدیری یا اعتباری را نیز در آیه‌ها به حساب آورده‌اند و اعتبار همه آنها جایز است و هر یک از علمای یکی از وجوه جایزه را معتبر می‌شمرده‌اند چنانچه در «مم» و «عم» و «فیم» و نظایر آنها چنین است.

برای آسان خواندن و یا برای تقسیم آن به روزهای ماه (به روایتی) قرآن را به سی جزء تقسیم کرده‌اند که جزء آخر آن از سوره نبأ (۷۸) شروع و به معوذتین (ناس و فلق) ختم می‌شود.

قرائت‌های قرآن:

پس از مبعث رسول اکرم در قرائت برخی آیات و کلمات قرآن اختلاف پدید آمد و نتیجه آن بوجود آمدن علم قرائت یا علم قرآت است.

اثمه دهگانه قرائت عبارتند از:

۱. نافع بن عبد الرحمن
۲. ابو عمرو بن العلاء
۳. عبدالله بن کثیر
۴. عبدالله بن عامر
۵. عاصم بن ابی النجود
۶. حمزه بن حبیب
۷. کسایی
۸. یعقوب بن اسحق حضرمی
۹. ابوجعفر مخزومی
۱۰. خلف بن هشام

از میان قارئان دهگانه، تنها هفت نفر شهرت یافته‌اند که به «قراء سبع» معروفند. از روزگار امپراتوری عثمانی و نیز در روزگار ما قرائت عاصم، از طریق راوی او حفص معروف شده است.

علوم مختلف قرائت قرآن عبارتند از:

۱. علم شواذ
۲. علم مخارج حروف
۳. علم مخارج الفاظ
۴. علم وقوف
۵. علل قرآن (علم احکام حروف علیه قرآن)
۶. آداب کتابت مصحف

فصل پنجم: اقسام قرآن

معانی و تفسیر قرآن بر چهار وجه است:

قسم اول: آن است که جز خدای تعالی نداند برای آن مصلحت در آن شناخت که بیان نکند زیرا او احکم الحاکمین است و جز حکمت و صواب نکند. مانند آیه «یسألونک عن الروح قل الروح من أمر ربی» (اسراء، ۸۵).

قسم دوم: چنان است ظاهر لفظ او مطابق معنی باشد و در لغت عرب آن را محکم خوانند مانند: «قل هو الله أحد» و یا «لا تقربوا الزنا».

قسم سوم: آن است که مراد به ظاهر آیه به تفصیل معلوم نشود و آن را مجمل خوانند، مانند: «أقیموا الصلوة و آتوا الزکاة» (نور، ۵۶).

قسم چهارم: آن است که لفظش میان دو معنی یا بیشتر مشترک است و روا باشد که هر یک از آن دو معنی مراد باشد. این قسم را متشابه خوانند.

به طور کلی اقسام قرآن از هشت وجه بیرون نیست؛ ۱. محکم، ۲. متشابه، ۳. ناسخ، ۴. منسوخ، ۵. خاص، ۶. عام، ۷. مجمل، ۸. مفصل.